Εκκλησία και Εκκοσμίκευση

Categories : ΒΙΒΛΙΑ

Date : 14 Μαρτίου, 2007

Τί συμβαίνει όταν το φρόνημα του κόσμου επιδρά στις πτυχές της Εκκλησιαστικής ζωής;

Ποιές είναι οι επιπτώσεις του κοσμικού γίγνεσθαι στην εσωτερική πορεία της Εκκλησίας;

Εννιά σύγχρονοι πατέρες της Εκκλησίας μας καταθέτουν τις απόψεις τους

Στο βιβλίο αυτό δημοσιεύονται κείμενα Επισκόπων, Πρεσβυτέρων και Μοναχών σχετικά με το σαράκι της εκκλησιαστικής, και όχι μόνον, ζωής που ονομάζεται **εκκοσμίκευση**.

Το βιβλίο προλογίζει ο Πανοσ. Αρχιμ. π. Σαράντης Σαράντος.

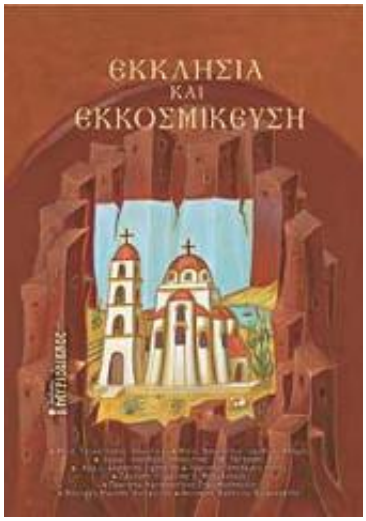

(Εκδόσεις “Μυριόβιβλος”)

Οι συγγραφείς και τα κείμενα με την σειρά που παρουσιάζονται στο βιβλίο έχουν ως εξής:

"**Η νόσος της εκκοσμικεύσεως**", του μοναχού π. Αρσενίου Βλιαγκόφτη,

"Ποιμαντική και εκκοσμίκευση", του Πρωτ. π. Κωνσταντίνου Στρατηγόπουλου, (Ιερά Μητρόπολη Γλυφάδας)

"Εκκοσμίκευση και Εκκλησία", του Σεβ. Μητροπολίτου Γουμενίσσης κ. Δημητρίου, (Ιερά Μητρόπολη Γουμενίσσης, Αξιουπόλεως & Πολυκάστρου)

"Εκκοσμίκευση και θεία Λατρεία", του Αρχιμ. Σαράντη Σαράντου, ("ΟΡΘΡΟΣ")

"**Ο κίνδυνος της εκκοσμίκευσης - από το μαρτύριο στον πειρασμό της εξουσίας**", του Πρωτ. π. Γεωργίου Μεταλληνού,

"**Η εκκοσμίκευση της Εκκλησίας και της Πολιτείας στο νεοελληνικό κράτος**", του Πρωτ. π. Θεοδώρου Ζήση,

"**Μοναχισμός και εκκοσμίκευση**", του Μοναχού π. Μωϋσή Αγιορείτη, (Βλέπε απόσπασμα παρακάτω)

"**Η "εντός των τειχών" εκκοσμίκευσις**", του Αρχιμ. π. Δοσίθεου Κανέλλου. (Βλέπε απόσπασμα παρακάτω)

Το βιβλίο τελειώνει με κείμενο του Σεβ. Μητροπολίτου κ. Ιεροθέου, που έχει τίτλο "**Η εκκοσμίκευση στη θεολογία**", και υποκεφάλαια: · Ο τέλειος βίος, · Αλήθεια και ψεύδος, · Ο Μωϋσής μέγας Θεολόγος, α) Κοσμική παιδεία και φιλοσοφία, β) Το μυστήριο της θεοφανείας στη βάτο, · γ) Η εν θεωρία προσευχή με την ιερωσύνη, δ) Η είσοδος του Μωϋσή στο γνόφο, ε) Το τέλος του Μωϋσή, · Πορεία του ισραηλιτικού λαού, · Σύγχρονη κατάσταση, · Συμπέρασμα

Εν συνεχεία αντιγράφουμε δύο αποσπάσματα από τα πολύ ενδιαφέροντα κείμενα του βιβλίου. ("Εκκλησιαστική Παρέμβαση")

ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΚΚΟΣΜΙΚΕΥΣΗ

Μοναχού Μωϋσή Αγιορείτη

Το απόσπασμα είναι από το κείμενο του π. Μωϋσή "Μοναχισμός και εκκοσμίκευση" που δημοσιεύεται στο ως άνω βιβλίο με γενικό τίτλο "Εκκλησία και εκκοσμίκευση".

"...Όταν ο μοναχισμός παρασύρεται από νεόκοπες ιδέες αλλαγών, εν ονόματι μιας κάποιας ονομαζόμενης κι αμφίβολης "λειτουργικής αναγέννησης", που θέλει να εξαλείψει παράδοση αιώνων και να μεταπηδήση αλόγιστα σε πρωτοχριστιανικών χρόνων παραδόσεις, ως το Άγιον Πνεύμα να λειτουργούσε πλουσιότερα κατά τη χριστιανική αρχαιότητα και να μη συνοδεύη την Εκκλησία πάντα, ως να μην οδηγήθηκε, εξ αιτίας σοβαρών λόγων, εν Αγίω Πνεύματι η Εκκλησία στις αποφάσεις της, έχουμε τότε το μοναχισμό άνευρο, ανίσχυρο, αδύναμο να δικαιολογήση την εν επιγνώσει εμμονή του στην ιερή παράδοση.

Ένας μοναχισμός που δεν καθυστερεί στην κατάνυξη του ναού, του κελλιού, της σιωπής, της μελέτης, της προσευχής, στην μνήμη του θανάτου, στην μνημόνευση της προσκομιδής ζώντων και κεκοιμημένων, και μετατρέπεται περισσότερο σε χώρους μουσείων, εκθέσεων, συλλογών, ανθοκήπων, με κουζίνες πλήρεις αυτοματισμών και πλουσίων εδεσμάτων, εργαστηρίων με πανάκριβα εργόχειρα, περίπτερα πωλήσεως ακριβών αναμνηστικών, χώρους ξεναγήσεων, φωτογραφήσεων, συζητήσεων πολλών και διαφόρων, μετά συχνών υψηλών προσκεκλημένων προσώπων της πολιτικής, της διανοήσεως, της τέχνης και του πλούτου, για πολύτιμες εκδόσεις και ευρωπαϊκές επιχορηγήσεις, έχει μάλλον κάπως λοξοδρομήσει. Μετατρεπόμενο ένα μοναστήρι ακόμη και σε φιλανθρωπικό κατάστημα και ιεραποστολικό κέντρο αιχμαλωτίζεται πονηρά και δύσκολα σε σκοπούς όχι του κύριου και πρώτιστου έργου του, αλλά στην απατηλή προβολή της ανάγκης των καιρών και των ανθρώπων περί σχετικής βοηθείας, εύκολης ωφελείας και δυνατής προσφοράς, με την επίκληση μάλιστα παραδειγμάτων από την επιλεγμένη εκκλησιαστική ιστορία. Η επιμελής μόνιμη εργασία της νήψεως και της νοεράς προσευχής θεάται ενίοτε ως υποδεέστερη, παραθεωρείται, υποβιβάζεται και συνεχώς διακόπτεται, αναβάλλεται, καθυστερείται από διάφορες "ποιμαντικές" περιστασιακές ανάγκες και δραστηριότητες, οι οποίες καταντούν παράχρηση. Ιερομόναχοι αφήνουν την ράσμια ησυχία των ιερών μονών, για ν' ασχοληθούν με συνοικέσια, γάμους, διαζύγια, κληρονομιές, πολυπραγμοσύνες, φλυαρίες και σχολιασμούς της επικαιρότητος, που προσφέρουν άφθονη διάχυση, φθοροποιό μέριμνα, επικίνδυνη αναστολή, πνευματικό σημειωτόν ή οπισθοχώρηση

στον παλαιό κοσμικό άνθρωπο, πού, φαίνεται, δεν πέθανε ακόμη και μάλλον κανακεύεται επιτήδεια.

Όλ’ αυτά φανερώνουν βασική αγνωσία των μοναχικών θεσμών, εκείνων που δε θέλουν να πεθάνουν πριν πεθάνουν, για να μην πεθάνουν όταν πεθάνουν κι αφήνουν το λόγιο καλλιγραμμένο στ’ αρχονταρίκια. Αποτελούν, δυστυχώς, τεκμηριωμένη μαρτυρία ότι απουσιάζει η θεολογική γνώση της μοναχικής παραδόσεως και η άρνηση των κατά την ακολουθία της κουράς μοναχικών υποσχέσεων. Ο μοναχισμός ακολουθήθηκε κι ασπάσθηκε φαίνεται δίχως ουσιαστική κατανόηση κι εμβάθυνση. Δε βιώθηκε ως κένωση και πλήρωμα αγάπης σ’ Εκείνον που μας αγάπησε πριν τον αγαπήσουμε, ως ολοσχερή αφιερωματική προσφορά, δίχως ξένες αγάπες στην καρδιά. Μήπως δεν ήταν εντελώς ελεύθερη, μελετημένη, γνήσια, η ολοκληρωτική αφιέρωση κι υπήρχε συναισθηματικός παρασυρμός, ψυχολογική βία, ωραιοποίηση υπερβολική της οδού, ανελεύθερη πράξη από μορφή κατάχρησης εξουσίας κι η αναχώρηση από τον κόσμο να ικανοποιή μορφές λεπτής κενοδοξίας και κρυφής ματαιοδοξίας;....

Ο μοναχισμός είναι κλήση και κλίση, οδος αγάπης, πορεία ασκήσεως για το θαύμα της θέας του Θεού κατά τον άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή. Είναι θεοδρόμος κλίμακα, ως άριστα περιγράφει ο μέγας ψυχοανατόμος της σιναϊτικής ερήμου όσιος Ιωάννης. Είναι κοινωνία των αζύγων κατά τον πολύσοφο της ισάγγελης μοναχικής πολιτείας Μέγα Βασίλειο, τον ασκητή επίσκοπο. Η μοναχική ζωή επισταμένα καλλιεργεί κι αναζητά την ένδοξη αδοξία κατά τον ερημίτη του Πόντου άγιο Γρηγόριο το Θεολόγο. Αν ο μοναχισμός παρασυρθή από τις δάφνες του ιερού παρελθόντος του κι ο λόγος του περιέχει στοιχεία υψωμένων φωνών που μιλούν για δικαιώματα, για απαιτήσεις, για απόδοση τιμής κι ευγνωμοσύνης, δημοσιότητος των κατορθωμάτων του και θριαμβολογίας των κατακτήσεών του, τότε χάνει τη νηφαλιότητα, τη νήψη, την ησυχία, την αυτογνωσία, τον αυτοέλεγχο κι αντί να νουθετή σκανδαλίζει.”

* * *

Η "ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ" ΕΚΚΟΣΜΙΚΕΥΣΙΣ

Αρχιμ. Δοσιθέου Κανέλλου

Το απόσπασμα είναι από το κείμενο του π. Δοσιθέου “Η "εντός των τειχών" εκκοσμίκευσις” που δημοσιεύεται στο ως άνω βιβλίο με γενικό τίτλο “Εκκλησία και εκκοσμίκευση”.

“...Περικοπές ιερών Ακολουθιών, εκκοσμίκευσις του Τυπικού, εισαγωγή νέων ύμνων (τού τύπου “Αγνή Παρθένε...”) είναι πλέον κάτι σύνηθες. Ακούονται διαταγές ηγουμένης σαν αυτή: “Απόψε θα κάνουμε δύο (!) χαιρετισμούς, έναν στις τέσσερις και έναν στις έξι, γιατί θα έλθουν τέσσερα πούλμαν”...

Σε ερώτησή μου σε γυναικείον μοναστήρι με πενήντα και πλέον καλόγρηες, μετά τον εσπερινό: “Γιατί παραλείψατε το ψαλτήρι” η απάντησις ήταν ξερή: “γιατί παριμένουμε κόσμο”... Οπότε το Μοναστήρι μεταβάλλεται σε κατάστημα πωλήσεως εργοχείρων και τα πάντα προσαρμόζονται βάσει ενός σκοπού: Να έρχεται κόσμος. Το μοναστήρι τότε μεταβάλλεται σε ενορία. Πράγμα που εκκλησιαστικώς είναι ανεπίτρεπτον. Επιφέρει δε σύγχυσιν ου την τυχούσαν. Και γι’ αυτό υπεύθυνοι είμεθα εμείς οι μοναχοί. Αντί να διδάσκωμε τους Χριστιανούς να έχουν ζωντανή σχέση με την ενορία τους, τους διδάσκουμε να έρχωνται σε μάς, γιατί εδώ σ’ εμάς υπάρχει αγιότης, υπάρχει κατάνυξις, υπάρχει μισοσκόταδο.

Και όλα αυτά συμβαίνουν γιατί στις μέρες μας η καλογερική θεωρείται ως η αφρόκρεμα (η ελίτ) της κοινωνίας. Κατά τη διδασκαλία της Εκκλησίας ο μοναχός είναι κάτω πάντων. Γι’ αυτό κατά την αρχαίαν πράξιν ουδέποτε απεσχηματίζετο. Ο,τιδήποτε και αν διέπραττε. Και τούτο διότι αποσχηματιζόμενος δεν τιμωρείται, τουναντίον αμείβεται, ανερχόμενος εις την τάξιν των λαϊκών.

Τώρα πλέον στον τύπο του σύγχρονου μοναχού δεν ταιράζει το “πολύθυρον τριβώνιον”, το τρύπιο ράσο δηλαδή, ούτε τα χονδροπάπουτσα, ούτε οι “μαλλίνες” ούτε τα τσουράπια ούτε ο τορβάς.

Τώρα το λόγον έχουν τα πτυχία, οι γνώσεις, οι δημόσιες σχέσεις. Και κυρίως ο κοινωνικός μοναχισμός. Λίγη προσευχή (καί αυτή σε ζεστό ή δροσερό περιβάλλον, αναλόγως εποχής) και πολλή δράσις. Πολλή φιλοσοφία και ελάχιστη θεολογία, δηλαδή ζωή πνευματική. Πολλή κριτική εναντίον πάντων (μηδέ του Πατριάρχου εξαιρουμένου) και καθόλου αυτοκριτική. Απαντήσεις για όλα τα θέματα (από αντισύλληψη μέχρι σύλληψι) καί, παρακαλώ, όχι αντιρρήσεις. Ράσο ατσαλάκωτο και αρίστης ποιότητος, κουκούλι για νεράϊδες... και κυρίως όχι ζόρι. Και έτσι, Θεού

παραχωρήσει, φθάσαμε σε μοναχούς “ροκάδες” που τραγουδούν λικνιζόμενοι τους αισθησιακούς ρυθμούς της “ρόκ” μουσικής, παίζοντας ηλεκτρική κιθάρα για τό.... καλό μας και για το καλό της νεολαίας. Πώς αλλιώς θα γνωρίσουν το Χριστό;”.